

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških nasebninah

Mrs. Frances Tauchar se sedaj mudi v Hollywoodu, Cal. Tam je dobila zveze z velikimi filmskimi podjetji...

325,000 delavcev je šlo na delo v Michiganu v razne avto delavnice

Detroit, 27. januarja. 325.000 moških delavcev se nahaja danes v raznih avtomobilskih tovarnah države Michigan...

Skušnje za nove službe

Državne skušnje za delo v državnih prodajalnah opojne pijave se bodo vršile tudi v Clevelandu in sicer v dnevih 13. 14. in 15. februarja...

Pokojni Anton Kmet

Kot smó poročali v soboto je nenadoma preminul za pljučnico rojak Anton Kmet, star 40 let.

Zima med nami!

Dočim je bilo v nedeljo zjutraj še precej toplo in je padal dež, pa se je okoli poldne nagloma spremenilo...

Slovenski Industrijski Klub

Sporočla se nam: Slovenski Industrijski Klub bo priredil basketball igro v sredo večer, 31. januarja.

Graduiranka

Iz East High šole je graduirala z odličnim uspehom Miss Josephine Debevč, 5433 Standard Ave. Iskrene čestitke!

Vojna proti Rusiji pomeni konec kapitalizma

Moskva, 28. januarja. Joseph Stalin, predsednik ruske komunistične stranke, je izjavil včeraj pred zasedanjem komunistov...

Stalin je silovito napadal povzročevalce vojne, ki imajo črne namene napram Rusiji, toda povedal je, da je Rusija pripravljena boriti se, kadarkoli bo treba.

"Mi svarimo vsakogar," je dejal železni mož iz Moskve, "da nikakor ne rijejo svojih rilcev v krompirjeva polja sovjetske Rusije."

jo bojvite načrte napram Rusiji. Stalin je direktno imenoval Japonsko in Nemčijo kot nahujskane države...

"Mi vemo, da sez Japonci strinjajo nekatere evropske države glede vojne. Toda ako pride do tega (do vojne), tedaj bo to najbolj strahovita vojna..."

ki so dvignili orožje proti sovjetki Rusiji. "V mnogih deželah Evrope kot Azije bo nastala revolucija..."

Stalin je govoril prvič v enem letu. Njegov govor je obsegal 30,000 besed, in ena tretina govora je bila posvečena mednarodnim razmeram.

Stalin je imel mnogo prijateljev in sledilcev v Zedinjenih državah. Povdarjal je, da priznanje Rusije od strani Zed. držav...

Avstrijski socialisti so zgubili vpliv v vseh delavskih zbornicah

Dunaj, 27. januarja. Kancler Dolfuss je izdal posebno odredbo, s katero se odstrani vsak vpliv, ki so ga dosedaj imeli socialisti v Avstriji...

Newyorški gangeži so imeli pravi paradiz v mestnih zaporih in ječah

New York, 27. januarja. Nezasišane razmere, o katerih je tedni poročalo ameriško časopisje, ki so vladale v newyorških mestnih zaporih...

Roosevelt zahteva milijone za nadaljevanje CWA

Washington, 28. januarja. Predsednik Roosevelt je včeraj zahteval od kongresa, da pripravi potrebitni denar za javna dela. Nadalje je predsednik izjavil...

Od tega denarja se bo vporabilo \$550,000,000 za direktno pomoč brezposelnim v posameznih državah, in \$400,000,000 pa za razna CWA dela.

Skoro gotovo je, da se bodo CWA dela nadaljevala preko 1. maja, na kateri dan bi morala biti zaključena kot prvotno določeno.

Resno pa je predsednik odločen, da uniči vsak graft v CWA podjetjih. Administrator Hopkins je danes odredil...

Obenem je včeraj predsednik doživel veliko zmago v senatu, ko je senatna zbornica sprejela njegov denarno predlogo s 66 glasovi proti 23.

Republikanski senatorji so strahovito nasprotovali predsedniku. Divje so kričali, da je predsednik "ropar"...

Poslanska zbornica je že prej z ogromno večino sprejela isti predlog glede denarne reforme...

Predlog zahteva najbolj radikalne denarne spremembe, kar smo jih še kdaj doživali v Zedinjenih državah.

Republikanski senatorji so bruhali ogenj in žveplo proti predlogu. Štiri dni se je vlekla debata, a končno je bil predlog sprejet z več kot dvetretinsko večino.

Jeklarska industrija v Ameriki na zboljšanju. Tisoči zopet na delu

Youngstown, Ohio, 27. januarja. C. C. Dalton, predsednik Youngstown Sheet and Tube Co., se je včeraj izjavil, da se je položaj v jeklarski industriji znatno zboljšal.

Dočim je bilo v nedeljo zjutraj še precej toplo in je padal dež, pa se je okoli poldne nagloma spremenilo...

Slovenski Industrijski Klub

Sporočla se nam: Slovenski Industrijski Klub bo priredil basketball igro v sredo večer, 31. januarja.

Predsednik Roosevelt se kljub ogromnemu delu dobro počuti

Washington, 27. januarja. Preiskava o zdravstvenem položaju predsednika je pokazala, da Roosevelt še ne občuti posledic ogromnega dela in odgovornosti...

Njegov prijatelj si mu mnenja, da vzrok, da se Roosevelt dobro počuti je dnevno vežbanje, ki mu podeljuje nenavadno živahnost.

Republikanski senatorji so strahovito nasprotovali predsedniku. Divje so kričali, da je predsednik "ropar"...

Vlada je iskala 1000 milijonov posojila. Ljudje ponudili štirikrat toliko

Washington, 27. januarja. Ko je včeraj zjutraj zakladniški oddelek ameriške vlade razpisal posojilo za posojilo vladi v svoti \$1,000,000,000...

Posojilo je bilo skoraj štiri tisoč milijonov dolarjev na razpologo. Vsako nadaljno vpisovanje posojila je moralo biti nemudoma preklicano.

Vlada je iskala \$1,000,000,000 dolžnost bratov, da se bratsko poglovijo od ranjkega. Tajnik.

V spomin Rev. Smrekarju

Blagopokojni Rev. Andrej Smrekar, bivši župnik fare Marije Vnebovzete v Collinwoodu, je doživel 20 let po svoji smrti časten večer...

Smrtna kosa

V soboto zjutraj je nagloma umrl Frank Baraga, stanujoč na 1043 E. 70th St.

"Hrvatski Dan"

Zastopniki hrvatskih društev in hrvatskega naroda v splošnem, se snidejo nocoj večer v Hrvatskem Narodnem Domu...

Prošnja!

Prosi se člane društva France Prešeren št. 17 S. D. Z., da obiščejo umrlega sobrata Franka Baraga...

Kalister poškodovan

Sele sedaj se nam poročla, da je bil znan mladi slovenski fant Rudolph Kalister, 1024 E. 61st St., nevarno poškodovan pretekli teden...

Pobiranje asesmenta

Tajnica društva sv. Marije Magdalene, št. 162 KSKJ bo še pobirala asesment v pondeljek, 29. januarja, med 6. in 7. uro zvečer v šolski dvorani sv. Vida.

KOLEDAR

DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

1934	FEB.	1934
Sa	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28		

FEBRUAR

- 2.—St. Clair Grove št. 98 OW, ples v spodnji dvorani N. Doma.
- 3.—St. Clair Grove št. 98 W. W., plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 3.—Društvo Brooklyn št. 135 N. P. J. priredi maškeračno veselico v obeh dvoranah v Achsenheim poslopju na 7001 Enison Ave.
- 3.—Društvo Kranj, plesna veselica v Grdinovi dvorani.
- 4.—Društvo Orel, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 4.—Pevski zbor "Delavec" Newburga vpripori opereto v Slovenskem Delavskem Domu.
- 10.—Društvo sv. Srca Marije 111 K. S. K. J., Barberton, priredi veliko maškeračno veselico v dvorani društva Dovolna.
- 10.—Društvo George Washington št. 180 JSKJ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 10.—Društvo sv. Katarine št. Z. S. Z., ples v Grdinovi dvorani.
- 10.—Ženski klub Slovenskega Doma priredi maškeračno veselico.
- 10.—Small Home and Landowners' Federation, maškeračno ples v Slovenskem Delavskem Domu.
- 11.—Društvo sv. Lovrenca št. 3 KSKJ, zabavni večer v S. N. omu na 80. cesti.
- 11.—Slovenski Sokol, prireditev v avditoriju S. N. Doma.
- 11.—Društvo Eastern Stars priredi zabavo in ples v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
- 11.—Društvo Marije Magdane št. 162 K. S. K. J., plesna veselica z igro v Grdinovi dvorani.
- 11.—Dramski zbor "Verovk" priredi igro v Slovenskem Delavskem Domu.
- 11.—Oltarno društvo sv. Krišne ima igro in plesno veselico šolski dvorani na Bliss Rd.
- 13.—Klub društev S. N. Doma, maškeračna veselica v obeh dvoranah S. N. Doma.
- 13.—Balinarski klub Krola priredi najboljšo zabavo v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
- 13.—Pustni terek. Ženski oddelek S. D. Doma ima maškeračno veselico v Slovenskem Delavskem Domu.
- 17.—Društvo Spartans št. 98 SSPZ, prireditev v avditoriju S. N. Doma.
- 20.—Klub društev S. N. D., prireditev v obeh dvoranah S. N. Doma.
- MARC
- 11.—Proslava 10-letnice odprtja S. N. Doma, prireditev v obeh dvoranah S. N. Doma.
- 17.—Skupna društva S. S. P. Z., plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 17.—Društvo Napredne Slovenke št. 137 SNPJ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 18.—Društvo Clairwoods št. 40 SDZ, predstava v avditoriju in ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 18.—Waterloo Grove, W. C., ima plesno prireditev v Slovenskem Delavskem Domu.
- 23.—Privatna zabava v kobilisti Slovenske šole S. N. Doma.
- 25.—Slovenski socialistični pevski zbor Zarja, prireditev v obeh dvoranah S. N. Doma.

Vesti iz domovine

APRIL

- 1.—Club Opal, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 1.—Društvo V Boj št. 53 S. N. P. J. praznuje 30-letnico obstanka v Slovenskem Delavskem Domu.
- 4.—Community Welfare Club, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 7.—Društvo Orel, plesna zabava v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 8.—Clevelandska federacija SNPJ, proslava 30-letnice S. N. P. Jednote, v obeh dvoranah S. N. Doma.
- 8.—Dramsko društvo "Verovšek" priredi igro v Slovenskem Delavskem Domu.
- 14.—Hi-Steppers Club, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 15.—Samostojni pevski zbor Zarja, pomladanski koncert in ples, v obeh dvoranah S. N. Doma.
- 21.—Interlodge League, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 22.—Blaue Donau, koncert in ples v obeh dvoranah S. N. Doma.
- 22.—Pevski zbor "Jadran" ima svoj koncert v Slovenskem Delavskem Domu.
- 28.—Slovenska ženska Zveza, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 29.—Jugoslovanski Pasijonski klub, predstava v avditoriju S. N. Doma.
- 29.—Pevsko društvo Cvet obhaja 10-letnico v S. D. Dvorani na Prince Ave.
- 29.—Društvo Srca Marije (staro) priredi plesno veselico v Grdinovi dvorani.
- MAJ
- 5.—Društvena prireditev društva Cleveland št. 126 SNPJ z domačo zabavo v S. N. Domu.
- 6.—Clevelandske federacije SNPJ, JSKJ in SSPZ, prireditev v obeh dvoranah S. N. Doma.
- 12.—Merrymakers Club, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 13.—Klub Pipa priredi svoj piknik na Anton Goriskovih prostorih na Green Rd.
- 13.—Podružnica št. 41 priredi igro in ples v Slov. Del. Domu.
- 13.—Hrvatski radio klub, koncert v avditoriju S. N. Doma in ples v spodnji dvorani.
- 19.—Društvo Dosluženci, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.
- 20.—Slovenska mladinska sola, pomladanska predstava v avditoriju S. N. Doma.
- JUNIJ
- 17.—Društvo sv. Lovrenca št. 63 KSKJ, vrtna veselica na cerkvenih prostorih v Maple Heights.
- 24.—Pevsko društvo "Cvet" priredi piknik na Zornovi farmi na Bradley Rd.
- JULIJ
- 15.—Društvo Beacons št. 667 S. N. P. J. priredi piknik na Zornovi farmi na Bradley Rd.
- RUSIJA
- Najvažnejša točka, okoli katere se vrši sedaj razprava je: ali je v letu 1933 v resnici umrlo na milijone sovjetskih podanikov za lakoto ali ne? Sovjetsko uradno glasilo "Izvestija" trdi, da je bila žetev v letu 1933 tako bogata, kakor se nikdar prej, niti pod carsko Rusijo. Njegova Eminenca, dunajski nadškof, kardinal Innitzer, pa ima v rokah fotografije mrličev, ki so za gladom umrli.

Pridobivajte
člane za
S. D. ZvezoZGODOVINA
SLOVENSKEGA NARODA

Spisal Dr. Josip Gruden

Slika naše srednjeveške trgovine bi ne bila popolna, ako bi ne omenili glavnega kupčijskega sredstva — denarja. V zgodnjem srednjem veku je bila vsa kupčija le izmenjavanje raznih izdelkov. Vendar se kmalu pojavljajo razne oblike denarja, ki so ga takrat kovali svetni in duhovski oblastniki. Že leta 975. je dobila pravico kovati novce grofica Hema za kraj Liding pri Strassburgu in kmalu potem grof Viljem Seliški za Breže. Travenski grofi so kovali svoj denar v mestu Enns, solnograški nadškofje v Ptuj, Brežah in nekaj časa tudi Brežicah ob Savi. Španhajmi so imeli svoje kovnice v Št. Vidu, Ljubljani in Kostanjevici; Babenberžani v Gradcu, akvilejski patriarhi v Akvileji, Čedadu in Vidmu. Izprva so kovali le srebrne novce (fenige). V 14. stoletju je bil pri nas najbolj v navadi akvilejski in beški denar. Za enoto je služil "srebrni denar" ("denaro" sedanjih 9 do 10 krajcarjev), dva denarja sta tvorila "groš" (grossus) in dvajset denarjev eno "lir" (primeroma K 3.60 sedanje vrednosti). V navadi je bila tudi slovenska lira (lira schiavonesca), ki je bila 72 krajcarjev vredna. Večje svote so računali po "markah," izmed katerih je ena veljala 30 do 40 kron. Po letu 1400. se je začel pri nas razširati dunajski denar. Za enoto so mu bili "fenigi" (Wiener pfenige ali "vinarji"), 30 fenigov je tvorilo en sold (solidus), 240 fenigov pa en "funt." Poslednje ime je prišlo od tuc, ker so denar večkrat vagali, da ga niso židje in drugi oduheri mogli obrezati in tako trgovca oškodovati. Za časa cesarja Friderika se večkrat ponavljajo tožbe, da je dunajski denar mnogo slabši kakor je bil v prejšnjih časih. Zato so se ljudje branili ga sprejemati: Vendar je slednjič obvladal vse avstrijske dežele in izpodrinil druge novce.

21. Rudarstvo

Rudarstvo v slovenskih pokrajinah sega daleč nazaj v prazgodovinsko in rimsko dobo. Že takrat so bivali po mnogih naših gradiščih fužinarji in spretni kovači. Noriško železo je bilo pri Rimljanih na dobrem glasu. Železno rudo so kopali večinoma na tistih krajih, kjer so rudniki še dandanes: Erzberg na Štajerskem, Huttenberg na Koroskem, Bohinj na Kranjskem (Ajdovski gradec). Topili so jo deloma v deželi sami, kar izpričujejo veliki kupi izkopane žilindre, deloma pa jo izvažali v Gorenjo Italijo (Sulmo ali Comum), kjer so bile velike tvornice za železo. In kakor v starem veku, so bile tudi skózi vsa poznejša stoletja naše dežele prava zakladnica za železo. Vsa naša trgovina z železom se je obrnila proti jugu. Kakor nekaj Rimljan, tako so v srednjem veku Benečani izrabljali bogate rudne zaklade naših dežel in jih deloma dobili v svojo posest.

O našem rudarstvu imamo iz zgodnjega srednjega veka le malo poročil. Pričelo se je menda že leta 1060, ko so po veliki zmagi nad Madjari, leta 955, zavladali v deželi mirnejši časi. — Pred vsem je bila za gojitev živinoreje nujno potrebna sol. Južne slovenske pokrajine ob Adrijii so se preskrbovale z morsko soljo, ki se je dovažala na tovorih. Večja gospodarska podjetja, n. pr. samostani, so imeli celo svoje soline ob istrski obali ali pa si vsaj izgovorili gotovo število tovorov za svojo potrebo. Severne pokrajine pa so dobivale sol iz velikih solnih rudnikov Zgornje Avstrije in Štajerske. Kamene-

sol so tu navadno dobivali raztopljeno iz mnogih naravnih ali umetno napravljenih studencev in vodnjakov. Slano vodo so napeljevali h kotlom v lesene kože, kjer se je toliko časa varila, da je voda izhlapela in pustila čisto sol v posodi. Tudi pri teh solinah so si večji gospodarji izkušali zagotoviti svoj delež. Izgovorili so si pravico, zajemati od solnevega studenca, imeti eden ali več kotlov ali koč za varenje in pravico do lesa za kurjavo iz bližnjih gozdov. Take soline so bile v Halu pri Admontu, v Aussee (Osoje) in po mnogih drugih krajih. — Slovenci so bili znani kot spretni solinarji, in po bavarskih solinah srednjega veka je delalo povsod mnogo Slovencev. Tako čitamo, da je v gornjeavstrijskem mestu Hallu leta 810. Slovenka Sova samostanu Mondsee podarila hišo in dva kotla za kuhanje soli. V 12. stoletju (1159) se v istem mestu imenujeta slovenska meščana Jelenec in Ljubec.

Soline in rudokopi so bili po nemškem pravu lastnina deželnega vladarja (kralja ali cesarja), ki jih je deloma ali popolnoma drugim daroval ali dal v fevd (užitke). Pa tudi posestniki so jih smeli med seboj zamenjati, prodajati ali zastavljati. Zato so šli pogosto iz roke v roko.

O velikih štajerskih železnih rudnikih: Eisenerz, Vordernberg, Leoben (Ljubno) se je ohranilo sporočilo, da so jih razkrili že leta 712. in da so bili Slovenci prvi, ki so jih obdelovali. V tisti okolici je bilo mnogo slovenskih posestnikov, ki so imeli svoj delež pri rudokopih in rovin in na priprost način iz rude topili železo.

Na Koroskem se omenja prvi rudokop leta 890. pri št. Lenartu v Lavantinski dolini. Kralj Arnulf ga je tedaj podaril solnograški nadškofiji. — Mnogo rudokopov za srebro je bilo v naslednjem stoletju okoli Brež in Selič. V življenju sv. Heme čitamo, da so njuna sinova leta 1036. umorili rudarji iz omenjenih krajev. V spominu našega ljudstva je ime krške grofice tako tesno spojeno z rudokopi, da je vse starejše jame ali fužine kratko imenovali "rudokope ali fužine sv. Heme." — Najbolj pa so sloveli v srednjem veku koroski rudniki za zlato po raznih dolinah in obronkih Turškega gorja, okoli Gmunda, v dolini Molle in Bele (Pollathal). O njih pričajo mnogi zapušeni rovi in razvaline starih topilnic. Tu so kopali zlato solnograški nadškofje, gospodje Višprijski, Rosenheimi, Weitmoserji in vitezi z Goldberga. Da so tudi v teh krajih Slovenci prvi iskali dragoceno zlato, pričajo krajevna imena na pr. občina "Zlatnik," sedaj Slatinj pri Trebesingu. Domači zlati rudniki so začeli propadati, ko se je po odkritju Amerike uvažalo zlato iz tujih dežel in so se cene žlahtnih kovin znatno izpremenile. — Na Spodnjem Koroskem je bil glavni pridelek svinec. Že v 12. stoletju so ga kopali v beljaški okolici, v Slovenjem Plajbergu (Windisch-Bleiberg) in Rablju. Rabli so ga posebno mnogo pri cerkvenih stavbah za napravo oken, za pokrivanje streh in kot primes pri napravljanju raznih barv. Plajberg je prišel leta 1006. pod oblast bamberskih škofov. V Slovenjem Plajbergu je imel vetrinjski samostan vzajemno z vitezi na Humberku svoje rudnike. Svinčeno rudo so izvažali preko Humberka in jo topili blizu Zakkama, kjer se še sedaj pravi na "plavžu." Beljačani so s svinčeni živahno tržili v Benetke, Genovo, Nemško, Ogrsko in v Turčijo. Med tem, ko so zlasti rudniki na Koroskem popolnoma propadli, so se ohranili svinčeni rudniki na Spodnjem Koroskem in železni okoli Huttenberga do današnjega dne.

Na Kranjskem se je pridelovalo v srednjem veku skoraj izključno le železo. Najstarejši

rudniki so bili na freisinskem, ortenburskem in brikenskem svetu. Na posestvu brižinskega škofa so ležale hobovske in imehitne železniške fužine; pod oblastjo Ortenburžanov so bili rudniki okoli Jelovec, Stara fužina v Bohinju in Planina nad Jesenicami, pod blejsko gospodstvo so se štele fužine jeseniške, javorniške, one v Radolni in Bohinjski Bistrici.

(Dalje prihodnjic)

URADNE URE

Uradne ure uredništva in uprave "Ameriške Domovine" so sledeče: v ponedeljkih, torkih, četrtkih in petkih: od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Ob sredo: od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne. Ob sobotah: od 8. ure zjutraj do 4. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Iz Jugoslavije ni še importirane pijače

Washington, 27. januarja. Zvezna vlada je pravkar dala v javnost poročila glede importirane opojne pijače tekom meseca novembra in decembra. Zaznamovana je vsaka dežela na svetu, ki je poslala kaj pijače v Združene države. In dočim je v seznamu skoro sleherni država sveta, pa imena Jugoslavije nikjer ni. Meseca novembra se je importiralo iz tujezemstva za \$888,129 vrednosti opojne pijače, in v decembru je import narastel že na \$10,000,000. Tako je n. pr. Italija je importirala v Ameriko v novembru meseca lanskega leta za \$10,198 vrednosti vina, v decembru mesecu pa že za \$278,623. Iz Francije je prišlo v decembru za \$2,281,000 vrednosti opojne pijače. Ker ima Jugoslavija izvrstno vino in fino žganje, bi si tam marsikdo opomogel z importiranjem te pijače v Zed. države.

Preprečen napad na romunjskega ministra

Bukarest, 27. januarja. Ko se je včeraj romunjski ministerski predsednik Tatarescu podal na kolodvor, da se odpelje v kraljevo palačo, je dobila policija v železniškem vozu nekega dijak, pri katerem je dobila revolver. Djak je pozneje priznal, da je namerava ministerskega predsednika ubiti.

Oče ubil bolnega sina v bolnici in sebe

San Francisco, 27. januarja. Ker je bil prepričan, da trpi njegov sin na neozdravljivi boleznii je Jos. Pera danes prišel v Marine bolnico, kjer je ustrelil svojega sina, nakar je storil konec tudi svojemu življenju. Oče je bil prepričan, da je njegov sin mnogo trpel in da ga reši bolečin, ga je ustrelil.

V Washingtonu bo zopet dovoljena pijača

Washington, 27. januarja. Predsednik Roosevelt je podpisal postavbo, glasom katere je v Washingtonu zopet dovoljeno prodajati opojno pijačo. Postava pa gre v veljavo šele 10. februarja.

Zvezna vlada je zopet pri nakupu prasev

Washington, 27. januarja. Zvezna vlada je odredila, da se nakupi na račun zvezne blagajne vsak dan 33,435 prašičev in to za prihodnjih dvajset dni. Meso se bo razdelilo med brezposelne.

MALI OGLASI

Pet sob

se da v najem, kopalnice, klet, furnec, garaža, velik sadni vrt, vse za samo \$15.00 na mesec. Vprašajte pri Louis Petrich, 18613 Keewane Ave. Tel. KENmore 3198-W. (23)

Spisal Lewis Wallace:

Ben-Hur

Zdaj je hodil laže, kakor da bi se mu bilo zvalilo precejšnje breme s pleč. Ko je prišel na terasi do mesta, kjer so držale ene stopnice na dvorišče, druge na streho, se je povzpел na druge in se odpravil na krov. Ko se je zadnjokrat prestopil na stopnicah, se je zopet ustavil.

"Kdo ve, ali ji ni bil Baltazar zaveznik pri dolgotrajni zahrbitni igri? Ne, ne. Licemerstvo se redkokdaj druži s starim, nagubanim obrazom. Baltazar je plemenit človek."

S takim prepričanjem je stopil na streho. Ščip mu je sijal nad glavo, toda v tem trenutku je bil nebesni svod bled spricho svetlobe, ki so jo širili kresovi po mestnih cestah in na prostem. Vriskanje in zborna prepevanje starih judovskih psalmov je prevevalo ozračje z otožno ubranostjo, da je Ben-Hur hočeš nočeš poslušal. Zdelo se mu, da mu nešteto glasov govori kakor v odmev psalmom: "Judov sin, tako izkazujemo čast Gospodu Bogu in zvestobo deželi, ki nam jo je dal. O, da bi sedaj prišel Gideon, David ali Makabejec, pripravljene smo."

To mu je bil nekaj uvod; kmalu nato mu je namreč prišel v duhu pred oči Nazarejčan.

Človeški duh se kdaj pa kdaj rad muči z nezaželenimi sanjarjami.

Objokano, žensko obličje Kristovo je bilo venomer poleg nje, ko je stopal po strehi proti doprni ograji iznad severnega pročelja poslopja, in nikaškega znaka o vojni ni bilo na njem. Vse je bilo mirno kakor nebo ob lepih večerih in spricho tega miru se mu je vsiljevalo vprašanje: Kaj je prav za prav ta človek?

Ben-Hur si je dovolil samo en pogled čez strešno ograjo, nakar se je okrenil in je odšel, ne da bi se zavedal, proti hladnici.

"Če napravijo tudi najhujše, kar morejo," je govoril, ko je stopal naprej, "ne odpustim Rimljanu. Svojega premoženja ne bom delil z njim, pa tudi bežal ne bom iz tega mesta svojih očetov. Pozval bom najprej svoje Galilejce in započel boj tukaj. Z junakiškim zgledom si bom pridobil druga plemena. On, ki je dvignil iznad ljudstva Mojzesa, jim bo dal vodnika, če padem jaz. Če ni Nazarejčan za boj, se bo pojavil izmed mnogih kdo drugi, ki bo pripravljen umreti za svobodo."

Ko je dospel Ben-Hur polagoma do senčnice in je pogledal notri, je opazil, da je motno razsvetljena. Na tleh so ležale lahne sence stebrovja na severni in zapadni strani. Pogledal je v sobo in zapazil, da je stol, ki je navadno na njem sedel Simonides, pomaknjen na prostor, odkoder je imel mož najlepši razgled čez mesto proti glavnemu trgu.

"Dobri stavec se je torej vrnil, govoril bom z njim, če še ne spi."

Stopil je v lopo in se s tihimi stopinjami približal k naslanjaču. Pokukal je čez visoko hrbitišče stola in zagledal Estero, ki je sede dremala na stolu. Deklica je bila pokrita z očetovim ogrinjalom. Razpuščeni lasje so ji padali po obrazu. Dihala je tiho in nepravilno. V sanjah je globoko vzdihovala in na zadnje zaječala. Nekaj — bodisi njen vzdih ali pa osamljenost, v kateri jo je našel — mu je velelo, da spi bolj od žalosti nego od utrujenosti. Tako spanje privoščil narava čisto v odpočitek otrokom, a Ben-Hur ni smatral Estere za nič drugega ko za otroka. Položil je roke na hrbitišče stola in se vdal premišljevanju.

"Nečem je buditi. Saj ji ne vem ničesar povedati — ničesar razen — razen morda, da jo ljubim . . . Deklica je Judinja, zala in povsem drugačna od Egiptičanke. Pri oni je vse ničemurno, pri tej vse resnično; tam je sebičnost, tukaj čut dolžnosti; Egiptičanke je sama sebičnost, Judinje sama požrtvovalnost . . . Ne, tu ne smem vpraševati, jo li ljubim, temveč: ljubi li ona mene? Bila mi je prijateljica od početka. Kako otroško me je prosila ono noč na strehi v Antiohiji, naj si ne nakopljem na glavo sovraštva Rima in naj ji pripovedujem kaj o svoji vili pri Misenu in o življenju v Rimu! Da ne bi opazila, da sem uganil njen skrivni namen, sem jo v cnem hipu poljubil. Je li mogla pozabiti oni poljub? Jaz ga nisem. Ljubim jo . . . V mestu ne vedo, da sem našel svojce. Bal sem se povedati to novico Egiptičanki; toda mala se bo z menoj vred veselila njunega povratka, ju z ljubečim srcem pozdravila in jima posvetila srce in roko. Druga hčerka bo moji materi in Tirza ji bo kakor rodna sestra. Prebudil bi jo in ji to povedal, toda fejj, egiptovska čarovnica! Saj ji ne bi mogel zamolčati te neumnosti. Odstranim se in počakam drugega, boljšega časa. Počakati hočem. Zala Estera, pokorno dete, Judova hči!"

Tiho, kot je bil prišel, se je odstranil.

Osmo poglavje

Ulice so bile natrpane z ljudmi, ki so prihajali in odhajali ali pa stali v gručah okoli ognjev, kjer se je pražilo meso, se gostili, prepevali in se veselili. Duh praženega mesa, pomešan z vonjavo goreče in kadeče se cedrovine je prevevalo ozračje. Bil je čas, ko je bil slednji Izraelov sin bližnjemu bratu in je vladala med njimi gostoljubnost brez mej. Pri vsakem koraku so gruče pozdravljale Ben-Hura in ga vabile k ognju: "Stoj in raduj se z nami. Vsi smo si bratje v ljubezni Gospodovi." Zahvaljeval se jim je in je hitel naprej, da bi v hanu ceslal konja in se vrnil k šotoroma ob Cedronu.

Da bi prišel tjakaj, je moral iti preko ceste, kjer se je kmalu nato odigral dogodek, ki je bil kristjanom pričetek neminljive žalosti. Tudi tukaj je bilo pobožno slavlje na višku. Ozrl se je po cesti in zapazil, da mu plapolajo nasproti plamenice kakor praporički; nato je razbral, da je prepevanje, kjerkoli so se pojavile plamenice, utihnilo. Njegovo čudenje pa je doseglo višek, ko se je prepračil, da se bliskajo med dimom in pršečimi iskrami žarke konice kopij, kar je bilo dokaz, da so tam rimski vojaki. Kaj pač počenjajo porogljivi legijonarji v judovskem verskem sprevodu? To je bilo nekaj nezasišlanega. Ben-Hur se je ustavil, da bi pogledal, kaj to pomeni.

Bila je prežarka mesečina; vendarle je ta ali oni v sprevodu imel v roki prižgano svetilko, kakor da ne bi mesec, plamenice, kresovi ob cestah in luč, usipajoča se skozi okna in odprta vrata, dovolj razsvetljevali poti. Preudarjajoč to, je sprevidel, da mora imeti prireditvev nekaj poseben pomen; zato se je ustavil tako blizu sprevoda, da je lahko spoznal slednjega izmed družbe, ki je stopala po cesti mimo nje. Plamenice in svetilke so nosili hlapci, katerih sluherni je bil oborožen bodisi z batom ali pa z ostrim ostnom. Zdelo se mu je, da morajo venomer iskati na kamnitni cesti zločnejše gazi za razne dostojanstvenike, ki so bili

med njimi — za starešine in duhovnike; za rabince z dolgimi bradami, gostimi obrvmi in krivimi nosovi; za ljudi odličnega rodu iz Kajfovega in Anovega zbora. Kam li gredo? Nedvomno ne v tempelj, kajti pot k njemu je od Siona, odkoder so bili po vsem videzu prišli, držala preko Ksista. In če jim je namen milorjuben — čemu vojaško spremstvo?

Ko se je pričel pomikati sprevod mimo Ben-Hura, so mu obrnile nase pozornost predvsem tri osebe, ki so stopale vstric. Bili so precej daleč pred sprevodom in hlapci, ki so šli s svetilkami pred njimi, so po vsem videzu nenavadno skrbno opravljali svojo službo. V osebi, ki je stopala na levi strani, je spoznal Ben-Hur glavnega tempeljskega stražnika; na desnici mu je bil duhovnik; srednjega na prvi pogled ni bilo lahko prepoznati, kajti stopajoč se je težko naslanjal na ramo tovarišema in glava mu je visela tako nizko na prsi, da mu obraza malone ni bilo opaziti. Na zunaj je bil podoben jetniku, ki se še ni otrešel strahu, ker so ga prijeli, ali pa gleda pred seboj nekaj strašnega — mučenje ali smrt. Dostojanstveniki, ki so ga opirali z desne in leve, ter pozornost, ki so mu jo izkazovali, je pričala, da je on, če ni sam glavni vzrok sprevoda, vsaj kakorkoli z njim v zvezi — bodisi kot priča, vodnik ali morda odvadu. Če bi mogel le uganiti, kdo je, bi mu bil vzrok sprevoda že dokaj jasen. Ben-Hur se je prerinil smelo na desno stran duhovnika in je stopal poleg nje. Če bi srednji človek le malce dvignil glavo! Zdajci je res to storil, tako da mu je luč svetilk razločno obsvetila obraz, ki je bil bled, zmeden in zbežgan od strahu; brada mu je bila zmršena, oči motne, vdrtje in obupane. Ker je Ben-Hur dolgo časa spoznal Nazarejčana, je dobro poznal njegove učence kakor tudi njega samega. Ob pogledu na ta prepadeni obraz je vzkliknil: "Iskarijot!"

Človek je počasi obrnil glavo, tako da so se mu oči uprle v Ben-Hura. Ustnice so se mu zganile, kakor da bi hotel govoriti; toda duhovnik je posegel vmes. "Kdo si? Proč!" je zakričal proti Ben-Huru in ga potisnil stran.

Mladenič je dobrodušno sprel sunek in je čakal nove prilichnosti, da bi se priključil sprevodu. Tako so ga vlekli s seboj po ulici skozi z ljudmi natrpano nižino med hribom Bezeto in gradom Antonijo ter naprej mimo vodnjaka pri Betezdi skozi Ovčja vrata. Povsod je bilo mnogo ljudstva in povsod so se ljudje ukvarjali s svetimi opravili.

Ker je bila noč pred pasho, so bila krila vrat odprta. Čuvaji vrat so se nekje gostili. Ko je prišel sprevod neovirano skozi dveri, je ležala pred njim Cedronska globel, a za njo Oljska gora, odeta s srebrno mesečino, ki so v njej cedre in oljke štrlele še temneje pod svetlo nebo. Tukaj sta se ulici s severovzhoda in iz Betanije stikali in se spajali v cesto, držečo skozi vrata. Še preden je mogel Ben-Hur dobro premisliti, ali naj bi šel naprej in po kateri poti, ga je potegnila množica s seboj v dever. In še zdaj ni bilo nikaškega znaka, kaj naj pomeni ta nočni sprevod.

Korakali so po globeli in po mostu nad njo. Ko se je valila množica, sedaj neredno razkropljena drhal, čez most, se je razlegalo v noč ropotanje in škrtanje batov in ostnov. Kmalu so se obrnili na levo proti oljčnemu gaju, ki ga je zapirala s ceste vidna skalnata stena. Ben-Hur je vedel, da ni v njem ničesar drugega ko staro grčavo drevje, trava in v skalo vsekano korito, ki so v njem po navadi one dežele stiskali olje. Še bolj se je čudil, kaj je moglo privedi to družbo ob tej uri na tako samotni kraj. Zdajci se je sprevod ustavil. Spredaj so se oglasili razburjeni glasovi; mirza groza je

prešinila drugega za drugim; vsi so se pričeli optekati nazaj in slepo padati drug preko drugega. Samo vojaštvo je ostalo v redu. Ben-Huru je zadostoval kratek trenutek, da se je iztrgal drhali in planil naprej. Pri vrtnem vohodu brez vrat je obstal, da bi videl, kaj se bo zgodilo.

Zunaj pred vohodom je stal človek v belem oblaku, gologlav, z rčkami prekrizanimi na prsih. Bil je vitke, nekoliko upognjene postave z dolgimi lasmi ter drobnim obrazom in je vdapo čakal.

Bil je Nazarejčan! Za njim so stali ob vohodu njegovi učenci; vsi so bili razburjeni, toda Učenik je bil miren kakor še ne zlepa kak človek. Luč plamenic ga je obsevala z rdečkastim sijajem, tako da so mu bili lasje nekoliko bolj rdeči nego po naravi; toda v obličje ga je bila kakor navadno sama milina in usmiljenje.

Tej povsem nebojeviti postavi nasproti je stala drhal; strmela je in molčala, zijala in drgetala — pripravljena, da bi na prvi znak njegove jeze obrnila hrbet in pobegnila. Ben-Hur je ošinil z bliskovitim pogledom Nazarejčana, množico in potem Judež, stoječega sredi gruče in mahoma mu je bil jasen namen nočnega pohoda. Tu je stal izdajalec, tamkaj izdajalec; a ti ljudje z bati in ostni ter legijonarji so prišli ponj.

Človek ne more za trdno reči, kaj bi storil, dokler ni na preizkušnji. Zdaj je prišel trenutek, ki se je bil Ben-Hur nanj pripravljati leta in leta. Človek, čigar varnosti se je posvetil in na čigar življenje je toliko zidal, je bil pred njegovimi očmi v smrtni nevarnosti; vendarle se Ben-Hur ni zganil. Taka nasprotja se dogajajo v človeški naravi! Da govorimo resnico, čitatelj, Ben-Hur se še ni povsem iznebil slike, ki mu jo je bila naslikala v duhu Egiptičanka, opisujoča mu Krista pred Lepimi vrati. Razen tega ga je zadrževalo mirno vedenje skrivnostne osebe, gledajoče drhali iz oči v oči, in ga je navdajalo z zavestjo, da ima Učenik dovolj moči, da se reši iz nevarnosti. Mir in dobrohotnost, ljubezen in neupiranje so bili bistvo Nazarejčevega nauka; bo li z zgledom potrdil svoj nauk? Imel je moč nad človeškim življenjem; mogel je vrniti življenje

ljudem, ki so ga bili izgubili, mogel je to moč rabiti po mili volji! Kako bo rabil svojo moč v tem trenutku? Se bo li branil? In kako? Besedica — dih — misel bi mu zadostovala. Ben-Hur je menil, da bo priča kakemu izrednemu, čudežnemu, nadnaravnemu pojavu in v tej veri je molče čakal. In ves čas je še vedno meril Nazarejčana po sebi — po človeško.

Zdajci je zadonel v noč jasni Kristov glas:

"Koga iščete?"

"Jezusa Nazarejčana," je odvrnil duhovnik.

"Jaz sem."

Pri teh preprostih besedah, ki jih je izgovoril brez strasti ali razburjenosti, so se biriči umaknili in bojazljivejši med njimi so plaho popadali na tla; in pustili bi ga bili in zbežali, če ne bi bil stopil Judež proti njemu.

"Pozdravljen, Učenik!"

S temi prijateljskimi besedami ga je poljubil.

"Judež," je izpregovoril Nazarejčan mlo, "izdajaj li s poljubom Sina človekovega? Čemu si prišel?"

Ker ni dobil odgovora, je Učenik iznova vprašal množico:

"Koga iščete?"

"Jezusa Nazarejčana."

"Rekel sem vam, da sem jaz. Če potemtakem mene iščete, dovolite mojim spremljevalcem, da odidejo svojim putem."

Na te proseeče besede so pristopili rabinci bliže; ko so nekateri izmed učencev, sprevideli njihov namen, so se približali, da bi ga branili; eden izmed njih je odsekal hlapcu uho, toda to ni rešilo Učenika iz njihovih rok. A Ben-Hur je še stal in se ni zganil! Ne, ko so se hlapci pristopili Judež proti njemu.

Nazarejčana, je ta storil de usmiljenja, katero sicer ni bil največje izmed njegovih del, t da eden izmed najsijajnejših dokazov njegove nadčloveške dobrote in odpustljivosti.

"Daj, dopustimi to," je dejal ranjencu in ga ozdravil, dotaknivši se mu ušesa. Tako prijatelj kakor sovražniki so ostrmeti — ti od čudenja, da je mogel storiti kaj takega, a oni, da je mogel to storiti v taki okoliščini.

"Nedvomno se jim ne bo dozvezati!" si je mislil Ben-Hur.

"Vtakni meč v nožnico; manaj ne izprazni čaše, ki mi je poslal Oče." Nazarejčan se je okrenil od zvestega učenca proti biričem. "Ste li prišli pome kakor po tatu z meči in ostni? Slaherni dan sem bil pri vas v tempelju, pa me niste prijeli; toda to je vaša ura in moč teme."

(Dalje prihodnjic)

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!

NAROČITE SI

DNEVNIK

AMERIŠKO DOMOVINO

NAJVEČJI

SLOVENSKI

DNEVNIK

NAROČAJTE

TISKOVINE PRI

AMERIŠKI DOMOVINI

GREAT 3-RING GROTTO CIRKUS

PUBLIC HALL

Jan. 24—Feb. 3

Dvakrat dnevno (razven v nedeljo)

Vstopnina 50c

Rezerviran sedeži 75c, \$1.00, \$1.25

Naprodaj v Public Hall box office

Posebna predstava v sredo popoldne ob 2:15 za dobrobit P. T. A. otroški sklad.

MAYTAG

\$40. znižan

sedaj samo \$89.50
Mi vzamemo kot gotovo hranilne vloge posojilnic.

MANDEL HARDWARE

15704 Waterloo Rd.
Telefon: KE 1282
Zastopnika: Jerry Bohinc, John Cesnik Jr.

Najnižje cene na

ENAMEL POSODI

Največja izbira
Lipped sauce pans
10c, 15c, 19c in več
1 1/4 kvort. percolator
59c in več

Zavasky's Hardware

6011-13 St. Clair Ave.
Endicott 5141